

Brüssel, 23. november 2018
(OR. en)

14498/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0044(COD)

JUSTCIV 285
ECOFIN 1088
EJUSTICE 156
COMPET 798
CODEC 2058
IA 385

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	7222/18 + ADD 1 REV 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS õiguse kohta, mida kohaldatakse nõuete loovutamise kehtivusele kolmandate isikute suhtes (esimene lugemine) - Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 12. märtsil 2018 osana kapitaliturgude liidu tegevuskavast eespool nimetatud ettepaneku,¹ mis tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõikele 2 (õiguslane koostöö tsiviilasjades) ning mille suhtes kohaldatakse seadusandlikku tavamenetlust. Ettepanekule on lisatud komisjoni teatis väärtpaperitehingute asjaõiguslike tagajärgede suhtes kohaldatava õiguse kohta² ning mõjuhinnang³. Ettepaneku eesmärk on suurendada nõuetega tehtavate piiriüleste tehingute hulka ning parandada sel teel rahastamisvõimalusi.

¹ 7222/18 - COM(2018) 96 final

² 7358/18 - COM(2018) 89 final

³ 7222/18 ADD1 REV 1 + ADD2 REV 1

2. Nõude loovutamine viitab olukorrale, kus võlausaldaja annab oma õiguse võlga sisse nõuda üle teisele isikule. Praegu puudub ELi tasandil õiguskindlus selles osas, millise riigi õigust kohaldatakse selleks, et teha kindlaks kellele nõue pärast piirülest loovutamist kuulub.
3. Komisjon soovib üldnormina, et kollisiooninormide puhul peaks nõude loovutamise kehtivust kolmandate isikute suhtes reguleerima nõude loovutaja hariliku viibimiskoha õigus. Komisjoni hinnangu kohaselt on nimetatud normi üheks peamiseks eeliseks see, et kohaldatavat õigust on kerge ette näha, kuna nõude loovutaja viibimiskoha võivad kolmandad isikud eelnevalt kindlaks teha. Samal ajal soovib komisjon kahte erandjuhtumit (pangakontole kantud sularaha ning finantsinstrumentidest tulenevad nõuded); sellistel juhtudel kohaldatakse loovutatava nõude õigust. Lisaks sellele soovib komisjon väärtpaberistamistingute puhul võimalust valida nõude loovutaja hariliku viibimiskoha õiguse ja loovutatava nõude õiguse vahel. Selle eesmärk on anda nii suurtele kui väiksematele ettevõtjatele võimalus tegeleda piiriülese väärtpaberistamisega.
4. Euroopa Parlament määras raportööriks Euroopa Parlamendi liikme ning õiguskomisjoni esimehe Pavel Svoboda (CZ, PPE). Euroopa Parlamendi täiskogu kiitis 12. septembril 2018 heaks õiguskomisjoni otsuse alustada institutsioonidevahelisi läbirääkimisi Svoboda raporti⁴ alusel, mis sisaldab 24 muudatusettepanekut komisjoni ettepaneku kohta.

⁴ PE621.985v02-00 - A8-0261/2018

5. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse⁵ kõnealuse ettepaneku kohta vastu 11. juulil 2018 ja Euroopa Keskpank esitas oma arvamuse⁶ 18. juulil 2018.
6. Kohaldades aluslepingutele lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes), otsustas UK kõnealuse ettepanekuga mitte ühineda ning Iirimaa ei ole selles suhtes veel otsust vastu võtnud. Kohaldades aluslepingutele lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta), ei osale Taani kavandatavate meetmete vastuvõtmises.

II. TÖÖ NÕUKOGUS

7. Tsiviilõiguse töörühm (nõuete loovutamise) pidas ettepaneku ning sellele lisatud mõjuhindangu üle esimese üldise arvamuste vahetuse Bulgaaria eesistumise ajal. Austria eesistumise ajal on ettepaneku tehnilisele läbivaatamisele pühendatud viis töörühma koosolekut.
8. Tsiviilõiguse töörühm kiitis ettepaneku üldjoontes heaks ning tunnistas vajadust tagada nõuete piiriülese loovutamise puhul õiguskindlus, kuna selle ettepaneku eesmärk on täita liidu õigusesse Rooma I määrusega⁷ tekkinud lünk. Palju liikmesriike rõhutas samal ajal, et käesolevas ettepanekus, mis on esmapilgul piiratud kohaldamisalaga rahvusvaheline eraõiguslik vahend, käsitletakse väärtpaberite ja finantsturgudega seotud õiguslikke aspekte, mis muudab selle väga keeruliseks. Nad märkisid, et ettepaneku sisu ja võimalikku mõju tuleb põhjalikult analüüsida.

⁵ 11427/18

⁶ CON/2018/33

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“) (*ELT L 177, 4.7.2008, lk 6–16*).

9. Töörühma koosolekul aitasid liikmesriigid aktiivselt selgitada kõnealuse ettepaneku keerukust, tuues konkreetseid näiteid, mida arutati seejärel komisjoniga.
10. Eesistujariik esitas 23. oktoobril 2018 dokumendi artikli 1 (kohaldamisala), artikli 2 (mõisted), artikli 4 (kohaldatav õigus) ja artikli 10 (seos liidu muude õigusnormidega) kohta, kuna nimetatud artikleid peetakse ettepaneku põhielementideks. Eesistujariigi dokumendi alusel toimunud arutelu käigus selgus, et põhiteksti tuleb teha täiendavaid täpsustusi teatud mõistete kohta ning selle tagamiseks, et ettepanekut ei kohaldataks väärtpaberite suhtes. Lisaks sellele selgus artiklit 4 käsitlevast arutelust, et enamik liikmesriike ei ole valmis väljendama ettepaneku põhisätte kohta oma lõplikku seisukohta. Kui mõned liikmesriigid väljendasid esialgset kavatsust toetada komisjoni kavandatud üldnormi, siis teised liikmesriigid pooldasid peamise ühendava tegurina loovutatava nõude õigust. Üldiselt rõhutasid liikmesriigid, et lõpliku otsuse selle kohta, kas komisjoni kavandatud üldnorm on kõige asjakohasem, saab vastu võtta alles pärast seda, kui on põhjalikult läbi vaadatud ettepaneku kohaldamisala ning loovutatavate nõuete erinevad liigid.

11. Eesistujariik esitas pärast kogu ettepaneku esimest läbivaatamist dokumendi,⁸ mis sisaldas ettepaneku põhiküsimusi käsitlevate edasiste arutelude hõlbustamiseks mitmeid sõnastusettepanekuid, mille puhul võeti arvesse liikmesriikide suulisi ja kirjalikke märkusi. Liikmesriikide üksikasjalikud märkused kõnealuse ettepaneku ja selle mõjuhinna kohta on esitatud eraldi dokumentides⁹.
12. Sõnastuse muutmise soovitusel kiideti heaks kui õige tegevussuund. Arendada tuleks mitmeid tehnilisi küsimusi, nagu ettepaneku ning Rooma I määruse vahelist seost ning ettepaneku edasist vastavusse viimist selle määrusega. Üldisele kokkuleppele jõuti selle suhtes, et ettepanek ei tohiks mõjutada võlgniku olukorda ning et seda peaks tekstis täpsemalt väljendama. Esialgne ühine arusaam, ilma et see mõjutaks mõnede üksikasjade muutmise vajadust, saavutati kontseptsiooni „kehtivus kolmandate isikute suhtes“, teatud mõistete nagu „loovutamine“, „nõue“ või „harilik viibimiskoht“ ning üldise kohaldatavuse põhimõtte järgimise kohta. Artikli 5 (kohaldamisele kuuluva õiguse ulatus), artikli 9 (riigid, kus kehtib mitu õigussüsteemi) ning artikli 14 (ajaline kohaldatavus) analüüsimisel selgus, et piiratud muudatused on vajalikud selleks, et täpsustada nimetatud artikleid ja parandada nende sõnastust.
13. Tsiviilõiguse töörühmas toimunud arutelu raames ilmneseid mõned küsimused, mida tuleb enne esmatähtsate poliitiliste otsuste vastuvõtmist täpsustada. Ettepaneku keerukust, selle võimalikku mõju finantsturgudele ning selle seost liidu teiste õigusaktidega peavad õigus- ja rahandusekspertid täiendavalt uurima, et liikmesriikidel oleks võimalik teha teadlikke otsuseid.

⁸ 13936/18

⁹ 11384/18 + ADD1; 13614/18 + ADD1 + ADD 2 + ADD 3; WK 11125/2018 + ADD1 + ADD 2

14. Eeltoodut silmas pidades on peamised elemendid, mille üle tuleb täiendavaid läbirääkimisi pidada ning millega seoses tuleb olulisi muudatusi teha, järgmised:
- a) artikkel 1 (kohaldamisala) ning loetelu tehingutest, mis on määruse kohaldamisalast välja jäetud;
 - b) artikkel 2 (mõisted), eelkõige seoses „krediidiasutuse“, „sularaha“ ning „finantsinstrumendi“ mõistetega;
 - c) artikkel 4 (kohaldatav õigus): komisjoni kavandatud üldise kollisiooninormi (nõude loovutaja harilik viibimiskoht) analüüsimisel selgus, et kaaluda tuleks sellesse täiendavate erandite lisamist. See võib puudutada näiteks sündikaatlaenulepinguid või juhtumeid, kus kinnisasju kasutatakse tagatud laenuandmisel tagatisena. Seetõttu on esmatähtis määrata vastavalt loovutatava nõude liigile kindlaks asjakohane ühendav tegur. Kui liikmesriigid otsustavad valida üldnormina loovutatava nõude suhtes kohaldatava õiguse, on ette nähtud teatud (muud) erandjuhtumid, näiteks mitme nõude korraga loovutamise ja tulevaste nõuete loovutamise puhul (nt vastavalt faktooringulepingutele);

- d) artikkel 10 (seos liidu muude õigusnormidega): käesoleva ettepaneku seos maksejõuetusmenetluse määruse¹⁰ ning kolme väärtpabereid käsitleva direktiiviga (finantstagatiste direktiiv,¹¹ arvelduse lõplikust käsitlev direktiiv¹² ning likvideerimise direktiiv¹³) on keeruline küsimus, kuna need neli õigusakti sisaldavad oma kollisiooninorme. Võimalike muudatuste eesmärk peaks olema vältida võimalikke kattumisi või vasturääkivusi nimetatud vahendite kollisiooninormide ja kõnealuse ettepaneku vahel.

III. KOKKUVÕTE

15. Kuigi Austria eesistumise ajal on saavutatud märkimisväärset edu, tuleb jätkata tööd, et saavutada kokkulepe vajalike muudatuste kohta, mida tuleks teha kõnealusesse ettepanekusse, võttes arvesse selle keerukust ning kaugeleulatuvat mõju.
16. Eeltoodut arvesse võttes palutakse alaliste esindajate komiteel esitada kõnealune eduaruanne nõukogule 6.–7. detsembril 2018. aastal toimuval istungil teadmiseks võtmiseks.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (*ELT L 141, 5.6.2015, lk 19–72*).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta (*EÜT L 168, 27.6.2002, lk 43–50*).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 1998. aasta direktiiv 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpaberiarveldussüsteemides (*EÜT L 166, 11.6.1998, lk 45–50*).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. aprilli 2001. aasta direktiiv 2001/24/EÜ krediitiasutuste saneerimise ja likvideerimise kohta (*EÜT L 125, 5.5.2001, lk 15–23*).